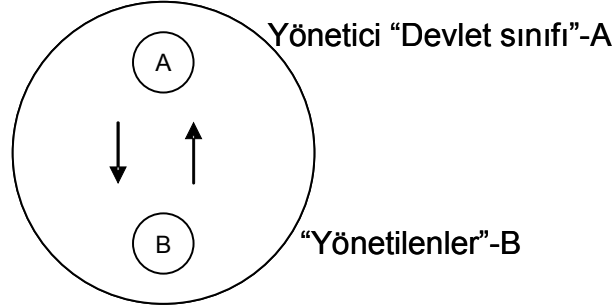

NEREDE BULUNUYORUZ, BU NOKTAYA NASIL GELİNDİ?..

Münir Aktolga
Mayıs 2018

Önce bir durum tesbiti yapalım ve Tarihsel olarak oluşan büyük tabloyu -Türkiye tablosunu- şöyle masanın üstüne bir koyalım:

Bir sistem olarak Osmanlı'dan bu yana Türkiye toplumu-"eski Türkiye"

Burada -Şekil- iki önemli nokta var: Birincisi, "Yönetenlerin" ve "Yönetilenlerin" her ikisinin de, A ve B olarak (aynen organizmayı oluşturan beyin ve diğer organlar gibi) sisteme özgü aynı toplumsal genlere -toplum söz konusu olunca bunlara "kültür" deniyor- sahip olmalarıdır...

İkincisi ise, "Yönetilenlerin" popülist bir kalkışmayla "Yönetenleri" alaşağı ederek Devlet'i ele geçirip "Yönetenler" haline gelmeleri durumunda (şu an Türkiye'de olduğu gibi), onların da, (aynı sistemin unsurları olmalarından, aynı toplumsal genlere sahip olmalarından kaynaklanan bir zorunluluk olarak) "Yönetici" statüsüne ulaşır ulaşmaz Devletleşiyor olmalarıdır... Çünkü, aksi taktirde ortaya bir anti-toplum ("anti-madde") çıkar ki, bu mümkün değildir! (bu "anti madde" kavramı çok önemli: <http://www.aktolga.de/t3.pdf>)

[Dikkat ederseniz, buradaki diyalektik aynen 1917 Ekim'indeki diyalektiğe benziyor!.. 1917 Rusya'sında da, tepe noktaya ulaşana kadar -yani devlet ele geçirilene kadar- söz konusu olan işçi sınıfının önderliğinde, bütün yönetilenlerin bir kalkışmasıdır -bu anlamda, "Marksist Leninist anlamda bir devrimci" hareketti- Ancak, orada da, tepeye ulaşıldığı an, devleti ele geçirerek "devrimi" yapan "devrimciler" devletleşerek ortaya çıkan yeni tipten devletçi sistemin devlet sınıfı haline gelirler!.. Aynen şu an Türkiye de olduğu gibi!.. Türkiye'de söz konusu olan elbette ki "işçi sınıfı ihtilali" falan değildir!! Bu nedenle, aradaki benzerlik için diyalektiğinde aranmalıdır... Türkiye'de olan, bize özgü deyimlerle, "Siyah Türk Çevrenin" "Beyaz Türk Merkezi" ele geçirmesi olayıdır. Benzerlik, Yönetilenlerin yani sistemin altta güreşenlerinin Yönetenleri alaşağı ederek devleti ele geçirmelerinin diyalektiğiyle ilgilidir...]

Bütün o "Beyaz Türk" Devletçi mahalleye özgü içerikleriyle "Devlet", "birey" ve "bireysel özgürlük" anlayışlarının, bunlara karşı iki yüz yıldır mücadele halinde olan "Yönetilen Siyah Türklerle" de nasıl geçiverdiğini -bulaştığını- görmek insanın içini karartıyor doğrusu!?! Demek ki diyorsunuz, burada bütün mesele, eskiden beri varolan sistemin toplumsal DNA larıyla ilgilidir... Mevcut toplumsal yapı "altüst" edilse de, yeni üretim ilişkilerine göre yeni bir sistem inşa edilmediği sürece bu değişmiyor!..

“Buraya nasıl gelindi” sorusu doğru değil aslında! Çünkü, “eski Türkiye” ve onun Devleti, buradaki “Çevre-Merkez” ilişkileri vb. bütün bunların hepsi zaten daha önceden vardı... Şimdi mesele, eskiden beri varolan o kabuğun kırılmasından ve eskinin içinden “yeni Türkiye” bebeğinin çıkıp gelmeye başlamasından sonra olanlarla ilgili. Nitekim, çok daha önceleri DP ile falan başlayan (elbette ki daha öncesi de var...), sonra Demirel’le, Özal’la devam eden bu süreç (“yeni Türkiye”nin eskinin içinden çıkıp gelme süreci) AK Parti’yle birlikte, o ilk on yılda, bu yönde -her seferinde daha fazla mesafe kaydederek- geliyordu. Ama bir türlü süreç tamamlanamadı. Her seferinde sonunda eski Türkiye’nin Devleti-Devletçi yapısı galip geldi...

AK Parti hareketiyle birlikte bu kez süreç oldukça hız kazanmış, sanki artık yörüngesine oturmuş gibi görünüyordu, ama gene olmadı. Neden olmadığının, sürecin neden yolundan saptığının tek bir nedeni yok. Bu yüzden bunları sırayla ele almaya çalışalım:

İç dinamikler açısından en önemli nedeni bizzat Erdoğan’ın kendisi açıklamıştı: “Elimizdeki malzemeye bir yere kadar gelebildik, daha ileriye gidemiyoruz, patinaj yapmaya başladık” diyordu Erdoğan... Tesbit doğruydu aslında, ama buradan nasıl düze çıkacağız sorusuna verilen cevap yetersiz kaldı. **Cevap yetersiz kalınca da tabi, süreç, hazır formülleri içeren ideolojiyi yardıma çağırarak sonuçlandı (alında bu işi Davutoğlu “Stratejik Derinliğimiz” çalışmasıyla çoktan hazırlamıştı...) Öyle ki, bu da mevcut dengeleri-KOALİSYONU temellerinden sarsmaya başladı. Çünkü, AK Parti’nin temsil ettiği hareket, hem iç dinamikler açısından, hem de dış dinamikler açısından, kelimenin tam anlamıyla Türkiye’ye özgü bir 21.Yüzyıl koalisyonuydu...**

İç dinamikler açısından, bu evet, Anadolu burjuvazisinin başı çektiği bir “Çevre” hareketiydi; ama daha önce de söylediğimiz gibi (en azından sessiz kalarak) onu eskinin Devletçi-İstanbul burjuvazisi de destekliyordu. Ancak, patinaj yapma olayı başlayıp da, işin içine ideoloji sokularak süreç yolundan saptırılınca (“ecdadımız”, “Osmanlı”, “parantezi kapatmak”, “İslamın koruyuculuğu” falan gibi ideolojik kavramlar sürece yön verir hale gelince; buna uygun olarak da Ortadoğu politikasında birsürü yanlış işlere kalkılınca...) işler değişti. Küresel dinamiklere açılmayı hedef alan “demokratikleşme” ve “barış süreci” gibi politikalar, yerini, adım adım, yeni tipten İslamcı-milliyetçi bir Devletçiliğe terketmeye başlayınca, bu, her şeyden önce, artık küresel bir oyuncu haline gelen büyük burjuvaziyle olan ilişkileri etkiledi ve adım adım bu alandaki ittifakın bozulmasının yolu açılmış oldu... İktidar, içe yönelik, hamaseti öne çıkaran Devletçi-İslamcı-milliyetçi ideolojik bir çizgiye yaklaştıkça, bu anlayış, Devlet imkanlarını herkese eşit dağıtmak yerine, kendi kadrolarını öne çıkararak, aslan payını onlara verme yolunu açıyor, bu da sınıf içi “dar çizgici” bir politik sürecin gelişmesini tetikliyordu... İktidar, mevcut burjuva koalisyonuna dayanmak yerine, kendisine bağlı -daha çok inşaatçıların başı çektiği- yeni bir burjuva fraksiyonu yaratarak onlara tutunmaya, Devlet olanaklarını onlara açmaya başlayınca ipler tamamen koptu!.. İşte, Gezi Olayları sırasında Boyner’in açtığı o “Çapulcu yuz” pankartının, Koçlar’ın Divan Oteli’ni Geziciler’e açmasının altında yatan neden budur; iktidarın, “çaresizlik-patinaj” politikalarının sonucunda işin içine ideolojiyi sokarak neden olduğu “dar çizgici” politikalar... (bu “dar çizgici” kavramı Halil Berktaş’a ait)

Ama hepsi bu kadar değil! Bir de işin küreselleşme süreciyle birlikte ortaya çıkan sorunlar ayağı var...

Daha önce açıkladığımız gibi, sermayenin gelişmiş ülkelerden -Batılı ülkelerden- geliştirmekte olan ülkelere -bu arada Türkiye'ye de- hareketini önceleri bizzat o gelişmiş ülke ulus devletleri de desteklemişlerdi. Çünkü, ne de olsa açılan bu yoldan ilerleyen sermaye onlara aitti!.. 19 ve 20. Yüzyıllar'dan kalan "sermaye ihracı"-“emperyalizm” geleneği bu süreci desteklemeyi gerektiriyordu. Bu döneme ilişkin olarak gelişmiş ülkelerin geliştirmekte olan ülkelere yönelik “demokratikleşme” talepleri de aslında bunların demokratik süreçlere inançlarından -ilkesel olarak demokratik süreçlere bağlı olmalarından- değil, altını çizdiğimiz nedenlerle sermayenin önünü açma çabalarından kaynaklanıyordu!..

İşte, bizde AK parti'nin iktidara geldiği o ilk dönem tam bu sürece denk gelir. Bu dönemde, Amerika'dan Avrupa'ya kadar bütün o Batılı ülkelerin AK Parti hareketini desteklemelerinin altında yatan, o dönemde iç dinamikle dış faktör arasındaki söz konusu uyumdu. Yani işin öyle, “emperyalizmin dümen suyunda” olmayla falan alakası yoktu!..

Ama bu durum fazla uzun sürmedi. Çünkü, bu kez kazın ayağı hiçte öyle 20. Yüzyılda olduğu gibi değildi!! Kendi ulus devlet kabuklarından sıyrılarak bağımsızlaşan sermaye küresel bir nitelik kazandıkça, gelişmiş ülkelerin ulus devletleri yavaş yavaş hayal kırıklığı içine girmeye başladılar... Bırakın sermaye ihracını, sömürgeci alışkanlıkları bir yana, artık ana vatanlarda yatırım bile olmuyordu!.. Hani o “Dimyad'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olma” sözü var ya, aynen buna benziyordu durum!! Önceleri, küreselleşmeyi “emperyalizmin zaferi” olarak alkışlayan ve destekleyen 20. Yüzyıl'ın egemenleri neye uğradıklarını anlayamamanın şaşkınlığı içinde ayaklarının altından hızla kaymaya başlayan zemini muhafaza edebilmek -tutabilmek- için atalet direnciyle frene basmaya, aleyhlerine işlemeye başlayan süreci tersine döndürmek amacıyla yeni çözüm yolları aramaya başladılar...

İşte, Amerika'da Trump'ı, İngiltere'de Brexit'i ve bütün diğer Avrupa ülkelerinde “yeni sağ” denilen hareketleri öne çıkararak, çoğu yerde de bunları iktidara taşıyan sürecin özü-muhtevası budur...

İlk adımda, gelişmiş ülkeler tarafından sermayenin önünü açmak için ortaya atılan bütün o “demokratikleşme” talepleri falan, giderekten hedef değiştirdi! Bunlar artık (demokratikleşmeyle birlikte insanların ekonomik taleplerinde de artma olacağı için) işgücü maliyetlerini arttıran, buraları küresel sermaye açısından çekici olmaktan çıkaracak talepler olarak görülmeye başlandı!! Ancak, bir süre sonra bu da yetmedi ve gelişmiş ülke ulus devletleri “demokratikleşme” adına geliştirmekte olan ülkelere huzuru bozacak her türlü hareketi de desteklemeye başladılar!.. Bütün mesele, küresel sermaye çevrelerine, “bakın artık buraların eskisi gibi çekici bir yanı kalmadı, yatırım ortamı bozuldu, en iyisi siz gene eski anavatanlarınıza geri dönün” mesajını verebilmektir!..

İşte tam o Gezi olaylarının olduğu dönem bütün bu etkenlerin üstüste gelmeye başladığı bir dönemdir. Bir yandan içerdeki koalisyon bozulmaya başlarken, diğer

yandan da küreselleşme süreciyle birlikte esmeye başlayan rüzgarların yönünü değiştirmek için gelişmiş Batı'lı ülkelerin 20.Yüzyıl kalıntısı ulus devletçi reaksiyonları ortaya çıkıyor, içerdeki reaksiyonlarla dışardan gelen bu reaksiyonlar birbirine zıt da olsa, bunlar bir diğerini destekleyici hale gelmeye başlıyordu... Sonuç itibariyle, gelişmiş ülkelerin ulus devletçi reaksiyonları gelişmekte olan ülkelerde de ulus devletçi reaksiyonlara neden olmaya başladı...

Peki ne yapmak lazımdı, AK Parti ve hükümet hiç mi göremedi gelişen bu negatif süreci?..

Görmesine gördüler ve hatta bu arada önce, “barış süreci”, “yeni demokratik bir anayasanın yapımı” falan gibi çok önemli adımları da atarak bunun önünü almaya da niyetlendiler, ama olmadı... Çok ince bir çizgi vardı arada. AK parti kurmayları, karşılarındaki ulus devletçi cephe süreci provoke etmeye çalıştıkça, yapılması gerekenin, “daha çok demokrasi” diyerek küresel dinamikleri ülkeye çekme yönündeki çabalara daha da hız vermek olduğunu anlayamadılar. Giderekten, onların da ulus devletçi yanları öne çıkmaya başladı ve, “görüyorsunuz biz ne yaparsak yapalım olmayacak, çünkü ortada bütün bu hareketleri koordine eden bir üst akıl” var, “bunlarla onların anladığı dilden konuşmak lazım” anlayışı içine girerek 21.Yüzyıl kulvarlarını terkedip, gelişmiş ülkelerin ulus devletleriyle, onların egemen oldukları alanda, onların istedikleri şekilde ulus devletçi reaksiyonlarla denge oluşturma yoluna girdiler...

Yok efendim, silah sanayiini yeniden organize etmekmiş de, yok savaş uçakları, uçak gemileri yapmaya çalışmış da... bunlar hep içine girilen bu yeni yolun-sürecin sonuçları oldu. İyi güzeldi de, ülkenin gelir kaynaklarını-tasarrufunu bu alanlara harcamaya başlarken, “yahu kardeşim, bu saatten sonra biz uçak gemisi yapsak ne olur, bu platform zaten onların -20.Yüzyıl'ın egemenlerinin- platformu, bu alanda onlarla boy ölçüşmeye kalkmak çıkar yol değildir” diye düşünmek hiç akıllarına gelmedi (geldiyse bile, içine girilen Devletçi-milliyetçi-dinci ideolojik yolun sonucu olarak ortaya çıkan savunma psikolojisi onların sağlıklı düşüncelerini engelledi)...

İşte Devletin -eski Türkiye'nin Devletin- istediği de tam olarak buydu zaten!.. Bu fırsatı kaçırmıydı hiç Devlet, hemen o da aldı sazı eline ve başladı çalmaya: “Türkiye dış güçlerin saldırısı altına girmiştir, içerde de bunların işbirlikçileri vardır. Yapılacak iş, ‘Devletin bekası’ uğruna ‘yerli-millî’ Devletçi unsurlarla ittifak kurarak reaksiyoner bir duruş almaya çalışmaktır...”

“Demokrasi mücadelesi” diyerek yola çıkan ve o ilk on küsür yılda bu alanda epey mesafe kateden AK Parti kendini MHP'nin kollarında böyle buldu işte!..

Ne için peki? “Türk tipi Başkanlığı” garanti altına alabilmek için mi!?!.. Sanki, “Türk tipi Başkanlık” gelince ülke hemen bilgi üretmeye başlayacak, cari açığımız hemen düşecek ve “patinaj” yapma durumu birden ortadan kalkacak öyle mi!! “Denize düşen yılana sarılır” hesabı, bir zamanlar Demirel'in düştüğü “Milliyetçi Cephe” çukuruna şimdi de onlar düşüyordu... Ne diyelim, Allah kurtarsın!..

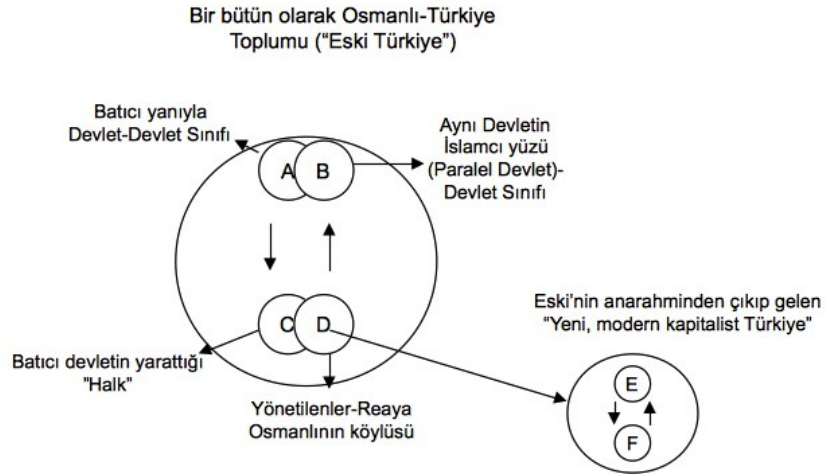
Bu sonuç zaten her şeyi açıklıyor... Gelişmekte olan bir ülkede işin içine ideoloji ve hamaset girdiği an olayın bittiğini gösteriyor!..

Çünkü artık o andan itibaren sürecin yönetimi 20. Yüzyıl kalıntısı ulusalcı Devletçi güçlerin eline geçmeye başlıyor, etki-tepki yöntemi gittikçe yoğunlaşan bir tırmanışa neden oluyor ve sen artık bu sürecin esiri haline geliyorsun... Ne demektir, “söz konusu olan Devletin bekası” idi!.. Bu noktada başka bir şey söz konusu olabilir miydi?..

15 Temmuz Darbe girişimi ve artık neden “mesiyanik” hareketlerin başarı şansının bulunmadığı konusu...

15 Temmuz'un hemen ardından yayınlanan bir makalede şöyle diyorduk:¹

“Aşağıdaki şekli dikkatle incelemenizi öneririm. Çünkü burada her şey var! Üzerinde onlarca kitap yazsanız olayı bu kadar açık bir şekilde ortaya koyamazsınız!.. Yani, işte “Devlet”, işte “paralel Devlet”, işte “sivil toplum”, ve işte Yeni Türkiye!.. Aşağıdaki şekil bütün bunların hepsini bir arada gösteriyor. Bir tür siyasi pusula gibi!.. Kim nerede duruyor, piyasadaki aktörleri yerine oturttuk burada açıkça görebilirsiniz!.. Tabii bu arada siz kendinizi de bulacaksınız bu şekilde!.. Nerede durduğunuzu belirleyin yeter!..”

Şekilde A-C sistemi olarak ifade edilen “Beyaztürklerin” Türkiye’inde “Siyahların” Devleti ele geçirme mücadelesi, gene şekilde B-D ile temsil edilen “Siyahtürk” ittifakı zemininde geliyordu (Şekilde B olarak gösterilen, bugün FETÖ olarak anılan Devletçi İslamcı “Siyahtürk” kesimle, şekilde D olarak gösterilen “Osmanlı’nın köylüsü” “Çevre” güçlerinin ittifakı). Ancak, ne zaman ki bu ittifak zafere ulaşma noktasına yaklaştı, işte o an FETÖ’cü olarak bilinen Devletçi İslamcı kanat ötekilere “durun bakalım bu Devlet bizim” diyerek onları saf dışı bırakma yoluna girdi. 15 Temmuz’un altında yatan gerçek budur. Bu açıdan, Türkiye toplumunun tarihsel gelişme sürecinde 15 Temmuz bir kırılma noktasını temsil eder. O an, “aldatılmışlık” psikolojisi içinden sıyrılarak FETÖ’cü kanadı saf dışı bırakan Çevre güçlerinin Devleti tam anlamıyla ele geçirmeleri anıdır. Ancak, yönetilenlerin yönetici Devlet sınıfı unsurlarını alaşağı ederek popülist anlamda sistemi ele geçirdikleri o an, aynen

¹ <http://www.aktolga.de/a125.pdf>

1917'ye damgasını vuran diyalektikte olduğu gibi, Devleti fethedenlerin Devletleşerek Devlet tarafından fethedildikleri an da olur!.. Eğer yolun başında amaç "Devleti ele geçirmek" olarak tanımlanmışsa -ya da, yol boyunca direksiyon bu yöne doğru kırılmışsa- olacak olan budur!.. Bu durumda, mesele Devlet olunca Devlet artık onların, daha ne kalıyordu ki geriye!?!..

"Türkiye'de iki yüz yıldır bir kültür ihtilali süreci yaşandığını, Devletin, kendisini ve toplumu "Batılılaştırıp değiştirerek kurtarma" güdüsüyle bir toplum mühendisliği faaliyetine soyunduğunu söylemiştik!.. Yukardaki şekilde ortaya çıkan tablo bu sürecin sonucudur. Birbiriyle içiçe iki toplum, "iki Türkiye" gerçeği bu sürecin sonunda ortaya çıkmıştır. Devlet de, "paralel Devlet" denilen o illegal potansiyel-hayalet Devlet de hepsi bu sürecin ürünüdür! Ama tabloda, bütün bunların yanı sıra varolan, o eski Türkiye'nin diyalektik anlamda inkarı olarak onun içinden çıkıp gelen bir yeni Türkiye gerçeği de var!.. Az önce "iki Türkiye" gerçeğinden bahsetmiştik ya, alın işte size bir Türkiye daha! Aynen o matruşkalara benziyor durum!!.."

Türkiye'de sivil toplum konusu...

Prof. İsmail Kara, "Cemaatlerin ve tarikatların sivil toplum kuruluşu olmadıklarını ilk defa siz söylediniz değil mi" sorusuna şu cevabı veriyor: "(...) Cemaat ve tarikatların zihniyet dünyaları itibariyle devletçi ve merkezîyetçi olduklarını söyleyebiliriz. Türkiye'de bu, aynı zamanda askerlere yakın olmak demek.(...) **Devlet bizimdir ama başkalarının, yabancıların elindedir, bizim elimize geçerse mesele hallolacak diye düşünürler. Derin bir sistem tasavvurları, devlet fikirleri ve tenkitleri yoktur. Bu, Türkiye'ye karşı müdahalede kullanılma ihtimallerini de artırır...**"² "Ankara, irtica der, şeriat der, teokratik devlet der, bu sloganlar üzerinden onları mahkûm eder. (...) Ama diğer taraftan da toplumu ayakta tutacak, devleti meşrulaştıracak en köklü ve etkili varlık olarak dinin, yerli dindarlığın bunlar üzerinden, bunlar vasıtasıyla devamını ister, bunu teşvik eder."

Bu satırları okuyunca bugün AK Parti'yle dalaşan Cemaat'in nasıl olupta geçmişte Ergenekon ve Balyoz Davalarında Devletin o öteki "derin" kanadına karşı AK Parti'yle ittifak yapabildiğini daha iyi anlıyor insan! Bunların meğer Devletle bir problemleri yokmuş!.. Kara'nın dediği gibi, "**Devlet bizim, ama başkalarının elinde, bizim elimize geçerse mesele hallolur diye düşünüyorlarmış**"!.. **AK Parti ise, eski Devletin yerine Yeni Türkiye'nin yeni devletini ("Milletin devletini") inşa etmek istiyordu o zamanlar!** Arada bir uçurum vardı görünüşte!; ama bunlar bir süre, "düşmanımın düşmanı dostumdur" diyerekten ittifak yapmışlardı!..

Bu "Cemaat" konusu o kadar basit bir konu değil!.. AK Parti'yle bunların ilişkileri de öyle sadece bir ittifak olayı değildi aslında. Çünkü, aynı Devletçi anlayışın ideolojik uzantıları AK Parti'nin kendi içinde de var!.. Yani, ideolojik plandaki Devletçilikle AK Parti'nin kendi içinde de hesaplaşması gerekiyor!.. Yoksa, nedir ki o "ecdadımız" sahiplenmeleri falan!.. Alın işte, bunlar da (Fetö'cüler de) o "ecdadınızın" bir parçası değil mi!?!..

Devlet'in İslam'ı, halkın İslam'ı ve "sivil toplum"...

Gelelim sayın Kara'nın çizdiği tabloya... Bu tablo birçok doğruya işaret etmekle birlikte bence eksiktir; çünkü, bu tabloda, tarikatlardan ve

² Oral Çalışlar, Düzce Yerel Haberler, 16.12.2013

cemaatlardan -İslamcı ideolojiden- bahsedilirken, sadece bunların Devletle olan bağlantısından, Devletçi yanından söz ediliyor. Ve de, Devletin, Devlet sınıfının Abdülhamid'den bu yana altta güreşen öteki yanı olarak İslamcı yanına işaret ediliyor. Ama Türkiye'de İslam, bugün Cemaatin falan temsil etmeye çalıştığı gibi sadece bir Devlet Sınıfı ideolojisi değildir!.. Bunun yanı sıra (yani Devletin İslam'ının yanı sıra) bir de halkın İslam'ı vardır Türkiye'de. Sivil toplum unsurları olarak kendi içlerinden "yeni bir Türkiye'yi" çıkarmaya çalışanlar da onlardır zaten...

Sivil toplum konusu bizde çok yanlış anlaşılıyor. Bakın bu konuda Ş.Mardin ne diyor:

"Ana hatlarını anlattığımız dengede, böylece, a) Devlet dışındaki hayatın akışının garanti altına alınması ve b) İktisadi faaliyetlerin milli hayatın çerçevesi içinde bir özerkliğe sahip olması gibi unsurların belirdiğini görüyoruz"³...

Yani, askeri olmayan sivil, sivil toplum da askeri olmayan toplumdur anlayışı doğru değildir! (Biz, üzerinde asker elbisesi olmayan ne "askerler" gördük!!). Sivil toplum, her şeyden önce, varlığı Devlete bağlı olmayan, mevcut sistemin içinde ondan bağımsız bir şekilde gelişen yeni bir toplumun potansiyelidir...

Ama işte tam bu noktada, eskinin ana rahminde gelişen yeniye ilişkin sivil toplum potansiyeliyle, eskinin içindeki "yönetilenlerin" Devlete karşı biriken reaksiyonist potansiyeli bir arada geliyor (ana karnındaki bir çocukla annenin ilişkisine benziyor bu...) Bütün mesele, mevcut statükoya karşı mücadelede iplerin-yönetimin kimin elinde olacağına bağlı. Eğer ipler yeniye temsil eden güçlerin elinde ise, o zaman eskinin içinde biriken yönetilenlerin reaksiyonları bunun arkasından akıp geliyor; ama yok eğer yeni olan yönetimi elden kaçırırsa da bu sefer ipler eskinin içindeki "yönetilenlerin" reaksiyonist-popülist anlayışına geçiyor. Bu durumda süreç -duruma bağlı olarak- çocuk düşürmeye kadar varabilir!..

Peki, 21. Yüzyıl dünyasında, Türkiye gibi kapitalizmin bu kadar geliştiği bir ülkede artık bundan sonra, sistemin içinde kalan restorasyoncu-reaksiyonist- mesihanik hareketlerin uzun vadeli olarak şansı var mıdır?..

Tamam, bugün Türkiye'de halâ kendisini "Tanrının yer yüzündeki gölgesi olarak gören bir Devlet ve Devlet anlayışı var ortada; yani ortada henüz daha Devlette ve Devlet anlayışında bir nitelik değişimi söz konusu değil. Ama dikkat ederseniz bu Devlet artık "Beyaztürklerin" eski "vesayetçi" Devleti de değil!.. Devleti ele geçirme mücadelesi veren "Çevre" güçleri-"Siyahtürkler" onu ele geçirerek Tanzimattan bu yana egemen olan askeri vesayet düzenine son verdiler. Bütün o ittihatçı-Kemalist vesayet anlayışlarını sona erdirdiler... Ama, buna paralel olarak Devleti fethedenler Devlet tarafından da fethedilmiş oldukları için işin özü değişmedi. Beyazların askeri vesayetçi Devleti gitti, onun yerine "göklerden gelen karar" gereğince "Siyahların" kendi yarattıkları

³ Şerif Mardin. (1999). "Din ve İdeoloji." İletişim Yayınları, İstanbul.

Şerif Mardin. (1997). "Türkiye'de Toplum ve Siyaset.", İletişim Yayınları, İstanbul.

bir Mesihin vesayetine dayanan bir Devlet anlayışı ortaya çıktı. Yani, aynı Devletçi genler farklı egemenlik biçimleriyle halâ sistemi ayakta tutmaya devam ediyorlar. Tek fark şu ki, eskiden -Tanzimat'tan bu yana- “vesayeti” temsil eden instanz asker iken, şimdilerde onun yerini “göklerden gelen kararı” temsil eden bir instanz aldı...

Şimdi soru şu: Kapitalizmin bu kadar geliştiği bir ülkede -21. Yüzyıl'ın küreselleşen dünyasında yaşadığımızı unutmadan düşünürsek- Türkiye, böylesine Mesihanik bir Devlet anlayışıyla daha ne kadar yoluna devam edebilir?..

Ben diyorum ki, yaşanan ana damgasını vuran -benim “devrimin birinci aşaması” olarak tanımladığım- süreç, yolundan saptırılan nehiri tekrar ana yatağına döndüren geçici bir Siyahtürk jakoben egemenliği sürecidir!.. Bütün o mesihanik ruh hallerinin falan altında yatan jakobenizm, iç ve dış dinamiklerin karşı konulamaz etkisi karşısında güneşin altındaki kar gibi eriyip gitmeye mahkumdur. Bütün yapılması gereken, demokratik süreçler içinde üretici güçleri daha da geliştirerek, Devletçi dünya görüşünü dönüştürmekten ibarettir... Dikkat edin, AK Parti'li ilk on yılda alınan bütün o mesafeler de zaten bu bu yolla alınmıştı...

AK Parti iktidarı döneminde daha başından beri “Devleti kurtarmak” için ortaya çıkan girişimleri düşünün... Bütün o “ulusalcı” “Beyaztürk” darbe girişimlerini ve en son da FETÖ'cü Devletçi-Darbe girişimini düşünün... Çevre unsurlarında bütün bu girişimlerin yarattığı ruh halini düşünün... Sonra da, dört bir yandan kuşatıldıklarını düşünen insanların ruh halini anlamaya çalışın!.. Şaka değil, bir Menderes, örneği vardı ortada, daha sonraki darbeler vardı, ve de şimdi bunlara bir de “en güvenilen” yerden gelen “İslamcı darbe” girişimi ekleniyordu... “Onlar da Müslüman biz de Müslümanız” diyerek “ne istedilerse verdik” anlayışının yarattığı hayal kırıklığı da ekleniyordu bunlara!.. Kime, nasıl güvenilecekti ki bu durumda?.. Madem ki etraftaki “herkes düşmandı”, o halde yapılacak tek bir şey kalıyordu geriye, “kefenini giyip” bunların topuna birden cihad ilan etmek! “Madem ki, bir ahtapot gibi sarmışlardı etrafımızı ve bunlardan kurtuluş yoktu, o halde biz de bu hayatı onlara zehir etmeliydik, dava uğruna şehid olmak için ileri”! Bu bir travmadır!.. İşte, içine girilen o mesihanik-ideolojik dünyanın insanları getirdiği yer bu olmuştur; “göklerden gelen karara” teslim olarak yönetilenlerin mehdisini yaratıp onun ardında kendi “cennetine” koşmanın mantığı böyle ortaya çıkmıştır!..

Peki, nedir bu? Devrimin jakobenleri rolünü oynayacağız derken “biz ne imişiz de farkında değilmişiz” ruh haline kapılarak karşı tarafın oyununa gelmek değil midir; yolundan saparak onlarla aynı kulvara inmek geriye dönmek değil midir?!

Başka izahı var mıdır bunun!? Kendini korumaya evet; yaşamı devam ettirmenin doğal sonucu bu; ama bu, hiçbir şekilde, kimlik oluşturma sürecinde ipleri sürekli bir şekilde savunma instanzının eline terketmek sonucunu vermemeli... Yoksa, “beka sorunu” falan derken, bu ruh hali kimlik haline dönüşürse mücadeleyi kaybedersin... Hem kendini savunacaksın, ama hem de doğru bildiğin yoldan şaşmayacaksın... Dünyaya bakış açını hiçbir şekilde sürekli “beka” algısından kaynaklanan Devletçi-milliyetçi bir yola

sokmayacaksınız... “İt ürür kervan yürür” sözü hangi günler için söylenmiştir? “Düşmanlarınızı” varsın sizi provoke etmeye çalışsınlar, siz hiç onlara kulak asmayacak kendi yolunuzda yürüyeceksiniz. Bir yandan, her türlü şiddet kullanımına karşı kendinizi savunmak için tedbirleri alırken, diğer yandan da daha demokratik, daha adem-i merkezîyetçi yeni bir anayasa talebinden vazgeçmeyeceksiniz... 21. Yüzyıl’ın atom bombasından daha güçlü silahının “yumuşak güç” olduğunu, insanların vicdanına hitab ederek kendi yolunuzda yürüdüğünüz sürece kimsenin size bir şey yapamayacağını unutmuyacaksınız.

Bu sözler AK Parti’ye...

Aslında, ilk on yılda AK Parti’yle birlikte Türkiye güzel bir yola girmiş, “yeni Türkiye” hedefine doğru yürümeye başlamıştı. Hatırlayın, o ilk yılları... “Arap Baharı” denilen demokratik kalkışma nasıl ve neden ortaya çıkmıştı sanıyorsunuz? Bütün o “eski Osmanlı mülkü” Arap ülkeleri bizi taklit ediyor, bizim açtığımız yoldan ilerlemeye çalışıyorlardı. Bir “Erdoğan” adı bile kitlelerin elinde özgürlük bayrağı haline gelmişti... Bunları unuttunuz mu, ne oldu size?.. Şimdi tutturmuşsunuz bir “üst akıl”, aldınız başınızı gidiyorsunuz!.. Üst akılsa üst akıl! Hani, “akıl vardı akıldan öteye”?.. Nasıl unutursunuz bu gerçeği? Atalarımızdan kalan “tarihsel devrimci” mirasın özü bu değil midir?.. Siz şimdi bütün bunları, yani asıl mirası bir yana bırakıyorsunuz ve “ecdadımız” falan diyerek, tarih boyunca hepimize kan kusturan o Sultanların yolundan ilerlemeye çalışıyorsunuz, yazık değil mi (size de bu halka da...) Bu halk, bu insanlar size güvendiler, neden onları hayal kırıklığına uğratma riskine giriyorsunuz...

“Ölü kuşakların geleneği yaşayanların üzerine bir kabus gibi çöküymüş” gerçekten!.. Bir şeyi, bilinç dışı olarak, yapıyorsunuz, ediyorsunuz, ama iş bütün o yapılanları açıklamaya gelince, alıyorsunuz olayı halâ eski yapının-paradigmanın içine hapsederek orada-onunla açıklamaya çalışıyorsunuz!.. Gerçekten ilginç bir durum bu..

Ben bütün bunları yaşanan tarihsel sürecin içindeki o travmatik süreçlerle açıklıyorum...

Düşünün, yüzyıllar boyunca hep “sürü” (Reaya sürü demek) yerine konmuş bir “yönetilenler” kitlesi var önümüzde. Bu insanların Devletin karşısındaki statülerine “kul” denmiş, yani var iken yok sayılmış bu insanlar hep... Her seferinde “biz de varız” deyişlerinde yumruğu yemişler kafalarına, ezilmişler!.. Ta o “Babailer”den Şah Kulu’na, Şeyh Bedreddin’den, Celaliler’e, Anadolu’daki diğer isyanlara, Serbest Fırka’dan Demokrat Parti’ye kadar hep aynı şey tekrarlanmış durmuş... Şimdi evet, köprülerin altından çok sular aktı artık, ama bu insanlar halâ geçmişte yaşanan o travmatik olayların etkisi altındalar. Baksanıza Erdoğan’a, iki lafından birisi “ben kefenimi giydim de çıktım yola” oluyor!.. Hepsini bir yana bırakın, daha geçenlerde AK Parti’li gençlere “ölmeye hazır mısınız” diye sordu!.. Gene bir konuşmasında da dedi ki, “bu kadar haksızlığın kol gezdiği bir dünyada yaşamak istemiyorum ben”!.. Karşısında ipe çekilmiş bir Menderes örneği varken, bir 15 Temmuz kabusu varken korkuyor tabi, ama haksız mı korkmakta?.. Ve bu korkuyla da Allah’a sığınıyor!.. Ama sadece bununla da kalmıyor, işi daha da garantiye almak için ideolojinin o kalın koruyucu duvarlarına ihtiyaç hissediyor. İşte varılan nokta budur...

Bu ülkede artık darbecilerin işi neden çok zor!..

1-Özal'la birlikte Devletçi burjuvaziyle Devlet sınıfı arasındaki mesafe açılmaya başlamış, aradaki tarihsel ittifak sona ermiştir... Baksanıza, bir 15 Temmuz gecesi bile Erdoğan'a ilk el uzatan eskinin o Devletçi burjuvaları oldu, yalan mı?.. O gece halka nasıl seslendi Erdoğan?.. Bir Hande Fırat'ın elindeki iPhone'nın ve Facetime'in ardında hangi irade vardı?.. Eskiden ülkede, Devletin koruyucu kanatları altında gelişen, içe kapalı, tekelci-ithal ikameci bir sistemle yetinen Devletçi bir burjuvazi vardı. Artık Türkiye'de bu şekilde içe kapanmayı arzulayan bir burjuvazi kalmamıştır. Çünkü, Özal'la birlikte (daha sonra da AK Parti bu yolda ilerlemiştir) dışa-küresel piyasalara açılmaya başlayan sistem, burjuvazinin bu kesimlerine daha geniş imkanlar sunar hale gelince, eskinin Devletçi burjuvaları da artık küreselleşme sürecinin yarattığı rüzgarları arkalarına alarak küresel sermaye zincirinin bir parçası haline gelmişlerdir... Bu nedenle, bugün artık TÜSİAD'la temsil edilen eskinin devletçi burjuvalarının -hangi türden olursa olsun- bir darbeye destek olarak ülkeyi küresel süreçlerden koparıp içerde eskisi gibi tekelci bir yapının inşasına katkıda bulunma, eskiden olduğu gibi elde olanla yetinerek saltanat sürme özlemi yoktur. Küresel demokratik devrimin sunduğu olanaklar böylesi dar bir perspektifin çok daha ötesine taşıdığı için, 27 Mayıs'tan 12 Mart'a ve 12 Eylül'e ve 28 Şubat'a kadar bütün darbelerin arkasında olan bu burjuva kesimlerinin bugün artık böylesine bir darbecilikten bekleyecekleri bir şey kalmamıştır...

2-Aynı şeyler bunların rakibi durumunda olan Anadolu burjuvaları için de geçerlidir. Onlar da kendi varoluş koşullarını, ancak daha iyi kalitede malları daha ucuza üreterek, küresel pazarlarda seslerini daha çok duyurarak üretebileceklerinin farkındadırlar... 15 Temmuz sonrasında ortaya çıkan aşırı jakoben ruh halinin, demokratikleşme sürecinin askıya alınmasının ülke genelinde ve küresel piyasalarda yarattığı duraksamalardan onlar da rahatsızdır...

İşçi sınıfını ve çalışanları saymıyorum bile!.. Türkiye kapitalizmi bugün öyle bir durumdadır ki, insanlar artık karınlarını küresel süreçlerle bütünleşen işyerlerinde, fabrikalarda doyuruyorlar... Ülkeyi bu süreçlerden koparmaya kalktığınız an bütün o çalışanları karşınızda bulursunuz...

Kısacası, bugün Türkiye'de artık, eski yapıdan kalma bir avuç ulusalcının ve sübjektif idealist- pozitivist jöntürk aydınının dışında, darbeciliğe destek olabilecek hiçbir modern toplumsal sınıf ve tabaka bulunmamaktadır...

Türkiye'yi hiçbir şekilde bir Mısır'la mukayese etmemek gerekiyor!!.. Ne Anadolu burjuvazisinin modern-devrimci potansiyeli bir "Müslüman Kardeşler" olayıdır (yani, sistemin iç dinamikleri, örneğin bir Mısır'a göre çok daha gelişmiş durumdadır), ne de Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla dış dinamikler Türkiye'de bu türden altüstlüklerle olanak vermezler...

Burada, "dış dinamiklerden" kastın, gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'nin ayağına çelme takmaya çalışan gelişmiş ülkelerin ulus devletçi reaksiyonları olmadığını altını çizmek istiyorum. İleriye doğru hareket ettirici dış dinamik deyince ben bundan artık küresel dinamikleri-küresel sermaye çevrelerini

anlıyorum... Fetö'cülerini, ya da darbe hayalleri gören diğer ulusalcıları desteklese desteklese Batı'daki ulus devletçiler destekler ki, onlar da artık her geçen gün daha fazla kan kaybediyorlar. Sadece bir Trump'a, Brexit'e, ya da Avrupa'daki "aşırı sağ" gelişmeleri yaratan süreçlere bakmayın siz; sadece bunlara bakarak 20. Yüzyıl kalıntısı ulus devletçi güçlerin "güçlü" görünmelerine aldanmayın!.. 20. Yüzyıl'ı geri getirmek mümkün müdür? Bu soruya cevap verin yeter! Evet, mümkün müdür söyleyin?.. Eğer, "mümkün değil" diyorsanız, o zaman şunu anlamamız gerekir ki, onlar suyun akışını tersine çevirmeye, kaybolan o eski güzel günlere geri dönmeye çalışıyorlar... Bunlara bakarak yolunuzu şaşırmayın!..

Tek çıkar yol, "tarihsel uzlaşma" anlayışına sarılarak ilerlemektir...

Olayın özü şudur⁴:

Türkiye'de yaşanan sürecin tarihsel gelişme diyalektiğimize özgü, zamana yayılarak gelişen bir burjuva devrimi süreci olduğunu söylemiştik. Bu süreç içinde şu an içinde bulunduğumuz dönem, önceleri "Reaya", sonra, Tanzimat'la birlikte "Devletin vatandaşı", Cumhuriyet döneminde ise "halk", ya da "Türkiye'nin Zencileri" diye anılan insanların bir reaksiyonu, daha başka bir deyişle de, Türkiye'nin "Siyahlarının-Zencilerinin" Devleti ele geçirmeleri -ve tabii buna bağlı olarak da, Devlet tarafından ele geçirilmeleri- olayıdır... Ama son tahlilde, bunlar da gene eski sistemin içinde varolan, ve gene onun içinde, ona karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan unsurlar oldukları için, bunların Devlete hakim olmalarıyla süreç bitmiş olmuyor...

Devrimin ikinci aşaması, yani yeni bir Türkiye'nin inşası aşaması, öyle eskinin içinde bir reaksiyon olarak ortaya çıkan güçlerin tepkisiyle falan oluşamaz. Yeni bir toplumu inşa olayını ancak yeni üretim ilişkilerini temsil eden bir sivil toplum başarabilir...

Şimdi, şu "kutuplaşma" ortamına bakarak "peki hani nerde bizde o sivil toplum" diyebilirsiniz?.. İşte, "tarihsel uzlaşma" anlayışı tam bu noktada ortaya çıkıyor...

"Tarihsel uzlaşma" nedir?..

Sivil toplum bizde "tarihsel uzlaşmayla" ortaya çıkacaktır-çıkılmaktadır... Birçok insan bugün, şu an, hep mücadelenin eskinin içinde cereyan eden o kısır yanını görüyor ve süreci sadece "medeniyetler mücadelesi" yanıyla -iki kültür arasındaki çatışma yanıyla- ele alarak kavradığından, "taraf olmayan bertaraf olur" anlayışıyla kutuplaşmada taraf haline geldiği için, bütün bu çatışmaların içinden çıkıp gelen sentezi, o MELEZ Türkiyeli insan tipini görmekte zorluk çekiyor...

Nerededir bu "melez" insanlar?..

⁴ <http://www.marmarayerelhaber.com/Munir-AKTOLGA/38358-Batida-ve-bizde-sivil-toplum-1-2>

Bugün Türkiye’de, “Beyaz-Siyah” çatışmalarının içinden çıkıp gelen çok kültürlü- MELEZ insan tiplerinden oluşan sivil toplum unsurları, sistemin bütün elementlerinin (yani bireylerin, o birbirini yok etmek isteyerek çatışan unsurların bile) içindeki potansiyelde gizlidir. Senin, benim, hepimizin içinde varolan “sağduyunun”, birlikte yaşamdan başka alternatifin bulunmadığı hissini, bu duygusal zeminden beslenen “demokrasi” anlayışının yönlendirdiği insan unsurudur o. Ne zaman ki “ taraflar” bu işin birbirlerini “yok ederek” bir sonuca bağlanamayacağını görecekler, işte o an birlikte yaşamın koşullarının neler olduğu ortaya çıkmaya başlayacaktır...

Soruyorum ben şimdi size, artık bundan sonra geriye dönerek sil baştan “Beyazların” Türkiye’sini yeniden inşa etmek -bu anlamda bir “restorasyon”- mümkün müdür?.. Biraz düşünün!..

Hemen ikinci bir soru: Ya tersi mümkün müdür? Bazılarının rüyasını gördükleri şekilde “yüz yıllık parantezi kapatarak”, son yüz yılı -aslında iki yüz yılı- yaşamamış kabul edip, Türkiye’nin geri kalan yarısını da “Siyaha” boyayarak yola devam etmek mümkün müdür!?..

Benim cevabım her iki soruya da “hayır” olacaktır... Çünkü, yeni bir sivil toplum gücünün -buna bağlı olarak da yeni bir Türkiye’nin- inşası artık Türkiye toplumu için varoluşsal bir sorun haline gelmiştir. Yani artık bu, bir süre daha ertelenmesi mümkün olmayan bir sorundur. Bu nedenle, sürece “Beyaz-Siyah” etkileşmesinin sentezi olarak oluşan yeni insanların el koyması, yani, “tarihsel bir uzlaşma” ile ortaya çıkan sivil toplum gücünün insiyatifi ele alması kaçınılmazdır...

Burada altı çizilen “sivil toplum” ve “tarihsel uzlaşma” anlayışı, hiçbir şekilde, “Beyazlarla” “Siyahların” bir toplamı olayı -bir bileşik yaratma olayı- değildir!.. Ben bir SENTEZDEN bahsediyorum... Çok kültürlülüğü içselleştiren -içselleştirmek zorunda kalan- insanların, hem zorunlu, hem de doğal birliğinden bahsediyorum... Başka türlü olamayacağı için, yaşamı devam ettirme mücadelesinin zorunlu kıldığı bir yeni üst kimlikten bahsediyorum...

Çok mu hayalciyim dersiniz? Ama unutmayın, bu noktadaki hayal varoluşsal bir sorundur!.. Yani, ya bu konudaki hayalleri gerçeğe dönüştürürüz, ya da yok olur gideriz!..

Bütün yapılması gereken, anlamsız korkulara kapılmadan, ideolojik saplantılar içine girerek gücümüzü abartmadan, gelişmekte olan bir ülke olarak güç kaynağımızın ne olduğunun bilincine varıp, iç ve dış dinamikler açısından küresel sistemin modern üretici güçlerinin birliğini sağlayarak TARİHSEL BİR UZLAŞMA anlayışı içinde yeni Türkiye hedefine doğru yürüyüşe devam etmektir...

“Devrimin ikinci aşamasına” giden şu an içinde bulunduğumuz yolun diyalektiği bundan ibarettir...